

La 45avla – in tierm impurtont

Sonda proxima s'entaupa la Surselva alla fiasta da cant

DAD AUGUSTIN BEELI / ANR

■ **La davosa fiasta ha giu liug ils 2011 a Glion. Ussa, sis onns pli tard, ei Falera per dus gis il center dils chors sursilvans. La fiasta entscheiva il vendergis sera cun in concert d'avertura, la sonda sepresentan 32 chors cun varga 1000 cantaduras e cantadurs.** La vischnaunca da Falera cun sia gronda tradiziun da cant e musica seigi zun loscha d'astgar esser il liug da fiasta e la populaziun selegri d'esser per in gi la capitala dil cant en Surselva. Quei scriva il president communal da Falera, *Wendelin Casutt*, en siu beinvegni el program da fiasta. Dapi dus onns ei in comite d'organisaziun viltunder da preparar la 45avla Fiasta da

cant sursilvana e sonda proxima eis ei aschi lunsch. Il president dil comite d'organisaziun *Giusep Giuanin Decurtins* e ses collegas dil comite han tut sut controlla.

Bialaura da stad en vesta

Schizun la bialaura han els saviu «reservar» per quell'occurrnza gronda. Sco quei che las prognosas indichesch duess ei dar sonda proxima in gi da stad cun sulegl e tschiel blau. *Marc Cabrin* (finanzas/medias), *Regula Caduff-Blumenthal* (secretariat), *Heidi Casutt-Cathomen* (musica/sponsoring), *Hans Hoogstrate* (internet/medias socialas), *Ivo Speck* (restauraziun), *Gion Cathomen* (infrastructura/decoraziun), *Raimund Blumenthal*

(persunal/traffic/segirtad) ed il president dil comite han a disposiziun ina massa gidonters. La mesadad dalla populaziun vegn ad esser mobilisada ed en acziun cu la Surselva arriva a Falera.

Il chors han retschert gia baul las informaziuns necessarias. Igl atun 2016 han els saviu s'annunziar provisoricamein e tochen ils 15 da december confirmar la participaziun. L'entira infrastruttura sesanfla el center dil vitg entuorn la fontauna gronda. Il vendergis sera entscheiva la fiasta cun in concert ella sala da cultura Fermata. Els chors Ligia Grischa e Cantus Firmus interpreteschan ovras a cappella da 17 cumponists. El center ein las canzuns en lungatg romontsch.

Gentar nua e cu ins vul

La sonda, ils 10 da zercladur entscheiva la fiasta da cant allas 08.30 cul til dallas bandieras. La Societad da musica da Falera meina ils chors tras il vitg tochen sil Plaz Glendras. Buca lunsch da leu, sil plaz-fontauna, han ils da Falera baghegiu si in «Vitget da cant» cun diversas tendas pli pintgas e stans da seproviantar. Els organisaturs laian liber als chors da gentar nua e cu els vulan. Pusseivladads da dustar fom e seit dat ei era ella Fermata, ella halla plurivalenta ed ellas ustrias dil vitg.

Dallas 09.30 tochen il suentermiezgi circa allas 15.30 ein las zonas da silenzi ils loghens principals. Leu giudicheschans ils experts las produczziuns, dils 32 chors

laian 31 valetar lur prestaziun. Denton era sil plaz-fontauna vegn ins a saver tedlar canzuns e chors. Nov d'els vegnan a sepresentar denter las 11.30 e las 16.30 cun produczziuns libras. Sil pli tard allas 18.15 vegn la zona da silenzi ad esser transferida definitiv el «Vitget da cant». Leu sepresentan lu durent 45 minutas ils chors d'affons Surselva e Sumvitg. Bunahein 100 affons vegnan a presentar tocs dil repertori ch'els han era cantau al festival SKJF a Lugano. Suenter quei punct culminont suonda in auter. Allas 19.00 ei igl act festic cun produczziuns dalla Societad da musica da Falera, las canzuns generalas, la cuorta commemoraziun «150 onns DCS», il rapport dil cau-expert e la publicaziun dils predicats.

Ella baselgia parochiala han ils chors gronds plaz (cheu ina foto d'in concert digl onn vargau).

FOTOS A. BEELI

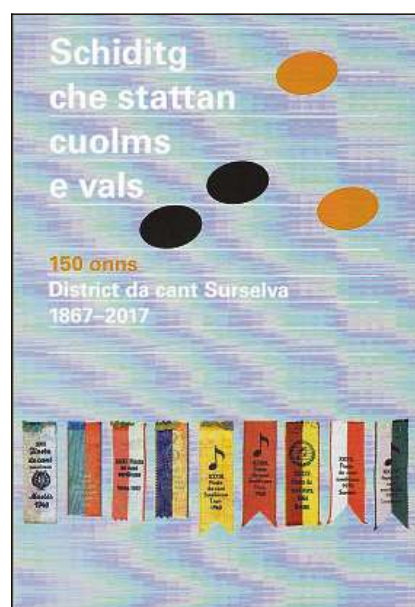

La baselgia da s. Rumetg ei sonda proxima in dils centers neuralgics: Cheu sepresentan 15 chors «pigns» avon ils experts.

«Schiditg che stattan cuolms e vals»

La cronica giubilara «150 onns DCS» ei cumparida

■ **(anr/abc) Quels gis ha il District da cant Surselva entschiet a distribuir il cudisch ch'ei cumparius per siu giubileum da 150 onns. Ad Erwin Ardüser eis ei reussiu da resumar la historia en fuorma surveseivla ed attractiva.** Els pindels da fiasta ein sco in fil tgjetschen che meinan tras quei cudisch. Igl ei ina ovra cun biars nums, biaras fatschas, fotografias nostalgicas e novas. Tgi che sfeglia resta pendius, en nums, regurdientschas, ed era en fatgs che dattan da patertgar. Culs pindels sil frontispezi entscheiva il cudisch, e culs pindels finescha el, sco in fasch ch'ensiera tut il curriu e passau. Al redactur e realisader *Erwin Ardüser* ed al graficher *Marius Hublard* eis ei reussiu d'integrar quels requisits encunuscents, quels pigns tocs teila cull'inscripziun.

Il frontispezi dil cudisch culs pindels da fiastas. Igl ei in cudisch cun cuviarta leva, il cuntegn ei concentraus e pulpius. MAD

leger cuorts texts dad Appenzeller tochen Walder.

Il capetel central ei dedicaus als chors existents. Giuven e vegl sepresentan sin 90 paginas, mintgmai ina pagina dubla cun 46 chors sursilvans da Trin tochen Rueras. Era quels ch'existan buca pli mauncan buc, els ein menziunai el capetel «Ei era inagada» cun fotografia e legenda. La cronica «Schiditg che stattan cuolms e vals» che Ardüser ha realisau ei

significonta, ella muossa il progress qualitativ ed il regress quantitativ. Ella fa denton era curascha. Ei sa strusch esser che tonta glieud ei s'engaschada el vargau «pil gat». Che quei ei buc aschia muossan cunzun dirigents, giuventetgna ed affons cun lur fiug pil cant.

Il predicat e las emozions

Sin pagina 217 dil cudisch san ins leger il pareri da *Mariano Tschuor* cul tetel «Ir a fiasta». En Surselva ei quei adina stau cumbinau cun semesirar, per aschia schar valetar la qualitat. *Luzius Hassler*, expert, dirigent e scolast da musica, descriva en quei connex l'atmosfera d'ina Fiasta da cant sursilvana. Els predicats «excellent», «fetz bien», «bien», «cuntenteivel» han svegliau savens las emozions. «Cu igl expert dat giu siu rapport udess ins a curdar giun plaun ina guila», scriva el en sia contribuziun. La cronica da 150 onns dil District da cant Surselva ei dedicata a quei fenomen sursilvan. In disc compact cun registraziuns da 28 chors accumpogna la cronica. Ei setracta dalla registraziun fatga ils 23 e 24 da mars 2017 ella baselgia da Surrein.

Il cudisch «Schiditg che stattan cuolms e vals» (244 paginas, idea, redacziun e realisaziun: *Erwin Ardüser*, grafica *Marius Hublard*) san ins acquistat, ensemen cul disc compact, durent la fiasta da cant a Falera per in prezzi special da 40 francs. Il cudisch ed il dc vegnan presentai ufficialme in la sonda sera allas 19.00–20.00 durent igl act festiv el «Vitget da cant» a Falera.

Zonas da silenzi ed experts

Ils 32 chors ch'ei alla Fiasta da cant districtuala contan ellas duas baselgias. Formaziuns grondas cun 34 e dapli commembers sepresentan avon ils experts ella baselgia parochiala, ils chors cun 33 e dameins ein ella baselgia da s. Rumetg. Per las produczziuns da pag valla il suadont urari:

baselgia s. Rumetg

09.30–09.45 Chor viril Domat
09.45–10.00 Chor mischedau Sevgein
10.00–10.15 Chor-baselgia S. Gions Mustér
10.15–10.30 Chor mischedau Surrein
pausa 30 min.

baselgia parochiala

09.30–09.45 Chor Surselva
09.45–10.00 Chor viril Laax
10.00–10.15 Chor cecilian Trun
10.15–10.30 Uniun da cant Vuorz & Chor mischedau Flond

11.00–11.15 Chor cecilian Glion
11.15–11.30 Chor Uvriu Danis-Tavanasa
11.30–11.45 Chor viril Breil
11.45–12.00 Chor mischedau Castrisch
pausa 60 min.

pausa 30 min.

11.00–11.15 Chor mischedau Schluain
11.15–11.30 Chor mischedau Sedrun
11.30–11.45 Chor mischedau Surau
11.00–11.30 Chor viril Ligia Grischa

13.00–13.15 Chor mischedau Ruschein
13.15–13.30 Chor viril Flem-Trin
13.30–13.45 Cantus Firmus Surselva
13.45–14.00 Chor mischedau Vrin/Surin
pausa 15 min.

pausa 60 min.

13.00–13.15 Chor d'affons Sumvitg
13.15–13.30 Chor mischedau Sumvitg/Cumpadials
13.30–13.45 Chor mischedau Trin
13.45–14.00 Damenchor Balterswil

14.15–14.30 Chor mischedau Laax
14.30–14.45 Chor mischedau Vignogn
14.45–15.00 Kontra.Cant

pausa 15 min.

14.15–14.30 Chor mischedau Rueun/Siat
14.30–14.45 Männerchöre Rebstein & Marbach
14.45–15.00 Chor d'affons Surselva
15.00–15.15 Chor viril Lumnezia

Ils experts

Armon Caviezel, Baar ZG (cau-expert)
Ursi Burkart-Merz, Adligenswil LU
Elisabeth Fischer, Wohlenschwil AG
Helene Haegi, Eglisau ZH
René Aebi, Kreuzlingen TG
Jachen Janett, Maiavilla/Tschlin GR
Joseph Müller-Büche, Schwändi GL
Max Aeberli, Ernetschwil SG